

Vær bevidst om dit mineralforbrug

Fodringsforsøg viser, at typemineraler generelt sikrer køernes mineralforsyning. Overforsyning øger sandsynligvis risikoen for forgiftninger.

Af Thorben Krüger, HusdyrInnovation, SEGES

SEGES er i gang med et fodringsforsøg, hvor vi tester effekten af mineraltildeling på køernes mineralstatus og produktion i ti besætninger. Effekten af eksisterende gårdmineralblandinger sammenlignes med effekten af 100g/ration typemineral, suppleret med kridt. Effekten på køernes mineralstatus måles på lever- og urinprøver, fordi lever og nyrer spiller en central rolle i regulering af mineralbalancen.

Generelt er der ikke fundet mangel på mineraler hos de undersøgte besætninger, hverken ved supplering med gårdmineraler eller typemineraler. Selv i to økologiske besætninger, der helt undlader supplering med posemineraler, blev der ved den græsbaseerede fodring ikke fundet mineralmangel ud over lav selenstatus.

Bevidst overforsyning

Supplering med gårdmineraler resulterede generelt i en overforsyning med mineraler, på niveauer der i gennemsnit lå mellem 60% (kobber) og 200% (kobolt) over NorFor-normerne. Det tyder på, at der ved sammensætning af gårdmineraler, i disse tilfælde, bevidst blev sigtet efter højere niveauer end anbefalet. Især ved potentielt giftige mineraler som kobber kan dette udgøre en unødvendig sundhedsrisiko for dyrene. 34% af køerne på gårdmineralbehandlingen havde forhøjet kobberindhold i leveren, og dermed en øget risiko for kobberforgiftninger. På typemineralbehandlingen havde 18% af køerne forhøjede kobberkoncentrationer i leveren. Dette skyldes formodentlig et overslæb fra tidligere tildeling af høje mængder kobber, på grund af supplering med gårdmineraler.

Subakut kobberforgiftning (dvs. uden synlige symptomer) medfører sandsynligvis en øget belastning af leveren. Der er desuden indikationer i litteraturen om, at der kunne være en sammenhæng mellem kobberforgiftninger og løbesår – et problem der ser ud til at være meget udbredt, og som der indtil videre ikke er en god forklaring på.

Kend din mineraltildeling

Den aktuelle mineralforsyning kan beregnes i NorFor. Generelt bør man optimere efter normerne. Supplering med typemineraler resulterer som regel i rationer med afbalanceret mineralindhold. Mindre afvigelser er ikke kritiske, men stor overforsyning kan være lige så farlig som stor underforsyning. Hvis man mener, at ens besætning ikke er blandt dem, hvor typemineraler sikrer køernes forsyning, bør man indhente uafhængig rådgivning.

Vær opmærksom på omkostningerne

I SEGES' undersøgelse var mineralomkostningerne ved brug af typemineraler i gennemsnit 65 øre/ration inklusiv kridt og evt. salt, urea og natriumbikarbonat. Mineralomkostningerne ved brug af gårdmineraler var i gennemsnit 138 øre/ration med sammenlignelig tilsætning af kridt, salt, urea og natriumbikarbonat. Der kan derfor være penge at spare ved at gennemgå sit mineralforbrug og mineralomkostninger.

Særlig kritisk bør man være overfor kontrakter med automatisk forlængelse. Der er set tilfælde, hvor mængderne blev fastsat meget generøst. Ved kontraktens udløb står landmanden med store restmængder på den gamle kontrakt og en ny kontrakt med samme volumen. Det står leverandøren frit for at levere hele restmængden ved kontraktens udløb.